

3. Onyshchenko O. S., & Poprotska V. H. (2003). Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho yak bahatoprofilnyi naukovo-doslidnyi tsentr. *Biblioteka natsionalnykh akademii nauk: problemy funktsionuvannia, tendentsii rozvytku*, 2, pp. 15—39.
4. Onyshchenko O. S. et al. (2012). *Rozvytok resursnoi bazy vitchyznianoho informatsiinoho seredovyshcha*. Kyiv: NBUV.
5. Dubrovina L. A., & Onyshchenko O. S. (2009). Biblioteczna sprava v Ukraini v XX stolitti. *NAN Ukrainy, Natsionalna biblioteka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho, Instytut rukopysu*, Kyiv, p. 530. Available at: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0001898>.
6. Senchenko M. (2024). Sorok rokiv: vid proektu ASNTI do elektronnykh bibliotek. *Visnik Knizhkovoyi palati*, 4, pp. 3—9.
7. Senchenko M., Kostenko L., & Kopanieva V. (2022). Rozvytok bibliotечно-informatsiinykh system v umovakh tsyfrovoy transformatsii Ukrainy. *Visnik Knizhkovoyi palati*, 1, pp. 16—22. doi: 10.36273/2076-9555.2022.1(306).16-22.
8. *Bibliometryka ukrainskoi nauky. Pro proekt.* (2024). Available at: <https://nbuviap.gov.ua/bpnu/index.php?page=about>.
9. Kostenko L., Symonenko T., & Zhabin O. (2019). Proekt "Bibliometryka ukrainskoi nauky": ideia, realizatsiia, zadumy. *Visnik Knizhkovoyi palati*, 5, pp. 30—33. doi: 10.36273/2076-9555.2022.1(306).16-22.
10. Kopanieva V. (2017). Naukova komunikatsiia: vid vidkrytoho dostupu do vidkrytoi nauky. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 2, pp. 35—45.
11. *Budapest Open Access Initiative.* (2002). Available at: <http://www.budapestopenaccessinitiative.org>.
12. Brody T., & Harnad S. (2004). Comparing the Impact of Open Access (OA) vs. Non-OA Articles in the Same Journals. *D-Lib Magazine*, 6 (10). Available at: <http://www.dlib.org/dlib/june04/harnad/06harnad.html>.
13. Kopanieva V. O. (2020). *Biblioteka v seredovyshchi tsyfrovoy nauky: systemno-intehratsiina vzaiemodiia*. Kyiv: Lira-K.
14. Berlin Declaration. (2003). *Open Access*. Available at: <https://openaccess.mpg.de/Berlin-Declaration>.
15. Pro Rekomendatsii parlamentskykh slukhan z pytan rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini : Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid vid 01.12.2005 № 3175—IV. (2006). *Vidomosti VR Ukrainy*, 15 (131).
16. *Pro skhvalennia Stratehii rozvytku bibliotечноi spravy na period do 2025 roku "Iakisni zminy bibliotek dlia zabezpechennia staloho rozvytku Ukrainy"* : Rozporyadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrayini vid 23 bereznya 2016 r. № 219-r. (2016). *Verhovna Rada Ukrayini*. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80>.
17. *IS 14692-1. Information Technology — Vocabulary, Part 1: Fundamental Terms [LITD 14: Software and System Engineering]*. (1999). Available at: <https://law.resource.org/pub/in/bis/S04/is.14692.1.1999.pdf>.
18. Novytska T. L. (2014). Model upravlinnia informatsiinykh resursamy elektronnoi biblioteki naukovoї ustanovy. *Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia*, 39 (1), pp. 209—221.
19. Kobylev O. (2009). Informacijno-analitichna diyalnist bibliotek yak sociokomunikacijnij fenomen. *Visnik Knizhkovoyi palati*, 10, pp. 22—25.
20. SIAZ pro nas. (2024). *SCRC*. Available at: <https://nbuviap.gov.ua/siaz/pro-nas-siaz>.

Надійшла до редакції 30 жовтня 2024 року

УДК 027.7.021-048.35(477)"20"(045)

DOI: 10.36273/2076-9555.2024.11(340).29-34

Віра Мельник,

кандидатка історичних наук,
доцентка кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності
Національного університету "Львівська політехніка",
e-mail: vira.m.melnyk@lpnu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9622-5065>

Орест Наливайко,

аспірант кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності
Національного університету "Львівська політехніка"
e-mail: orest.o.nalyvaiko@lpnu.ua

Реформування діяльності університетських бібліотек України: тенденції та виклики XXI століття

У статті проаналізовано особливості реформування діяльності наукових університетських бібліотек України з огляду на сучасні тенденції та виклики XXI ст., як-от пандемія COVID-19 і збройне протистояння з РФ.

Наголошено на важливому внеску бібліотек ЗВО в розвиток наукового середовища університетів, що дасть змогу в майбутньому створити доступний і креативний простір для відвідувачів.

Констатовано, що бібліотеки орієнтують діяльність на сучасні вимоги щодо комфортного користування фондами та бібліотечним простором.

Зауважено, що виклики сьогодення спонукають вітчизняні університетські бібліотеки трансформуватися в універсальні заклади, розширювати й вдосконалювати інформаційні функції.

На прикладі діяльності двох університетських бібліотек України досліджено особливості впровадження технологій і методів роботи, що відповідають запитам цифрової аудиторії.

Підсумовано, що в критичних умовах особливої ваги набирають електронні ресурси та дистанційне обслуговування, які сприяють підтриманню й поглибленню наукової комунікації, адже саме академічні бібліотеки є ключовими партнерами для довгострокового майбутнього відкритої науки.

Ключові слова: університетська бібліотека; електронні ресурси бібліотек ЗВО; наукометрія; міжнародний бібліотечний абонемент; науково-технічна бібліотека Національного університету "Львівська політехніка"; бібліотека Українського католицького університету

Постановка проблеми. Упродовж останніх десятиліть завдяки широкому впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій та інноваційному вектору розвитку бібліотечної справи формат діяльності бібліотек і їхня роль в суспільстві докорінно змінюються. Зазнають реформування й модернізації і напрями роботи бібліотек закладів вищої освіти (ЗВО), яким належить вагома роль у вихованні та навчанні майбутніх фахівців. Нині бібліотеки університетів трансформуються в інформаційні центри, які виконують наукову, освітню, виховну та інформаційну функції.

У складних умовах сьогодення, коли змінюються моделі комунікації, умови навчального процесу, потреби користувачів-студентів, викладачів і науково-педагогічного персоналу, університетські бібліотеки мають адаптуватися до викликів і постійно вдосконалювати діяльність, щоб відповідати запитам користувачів цифрової доби.

Суттєві корективи у функціонування українських бібліотек, зокрема й університетських, вносять кризові стани суспільства, як-от пандемії та війни, актуалізуючи формат дистанційної роботи, впровадження й широке використання новітніх технологій, можливостей соціальних мереж тощо.

Отже, проблема розвитку сучасної бібліотеки ЗВО та модернізації її функцій є актуальною та потребує дослідження. У пропонованій статті розглянуто підходи до організації роботи вітчизняних університетських бібліотек, враховуючи поточні тенденції та виклики.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання розвитку бібліотек ЗВО, їх організаційної структури, наповнення та ролі у сфері освіти частково розглянуто у працях Н. Грабар [3] і С. Молчанової [5]. Н. Вовк [1] зосереджує увагу на інформатизації бібліотек ЗВО. О. Воскобойнікова-Гузєва [2], О. Онищенко [4], Т. Павлуша [9], Г. Шемаєва [11] розглядають бібліотеку як осередок інформаційної культури та елемент системи соціальних комунікацій.

Перспективи розвитку бібліотек розглянуто у працях закордонних науковців Б. Ленга, Р. Стюарта, Т. Манна.

Водночас попри значну кількість праць, присвячених проблематиці діяльності університетських бібліотек у сучасних умовах, її актуальність лише зростає, передусім питання модернізації й цифровізації основних напрямів роботи, що мають відповідати запитам користувачів.

Мета статті — дослідити аспекти реформування діяльності університетських бібліотек України, враховуючи тенденції та виклики сучасних реалій.

Для досягнення мети використано загальнонаукові та теоретичні методи дослідження: дедуктивний, синтезу, аналізу та порівняння.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні тенденції цифровізації майже всіх сфер діяльності суспільства спонукають бібліотеки ЗВО вдосконалювати формати роботи, розширювати спектр послуг і сервісів, інноваційно розв'язувати традиційні завдання. Особливої ваги набувають технологічні можливості бібліотеки ЗВО, що відповідає за ефективний інформаційний супровід освітнього й наукового процесів, зокрема й у кризових ситуаціях, спричинених викликами сьогодення: створення онлайн-простору, налагодження дистанційного обслуговування, надання віддаленого доступу до власних і світових інформаційних ресурсів, університетських репозитаріїв тощо.

Широке впровадження ІКТ і сучасних цифрових сервісів у роботу університетських бібліотек, зумовлене викликами останніх років, дає змогу ефективно виконувати свої функції у віддаленому режимі, підтримуючи постійну комунікацію з аудиторією за будь-яких умов. Більшість бібліотечних установ ЗВО мають власні вебсайти, сторінки в популярних соціальних мережах, як-от Facebook, Instagram, що наразі є одним із найефективніших засобів продуктивної комунікації, поширення інформації та піднесення процесу обслуговування освітнього середовища на новий рівень.

Аспекти реформування діяльності університетських бібліотек України з огляду на сучасні тенденції та виклики розглянемо на прикладі роботи Науково-технічної бібліотеки Національ-

ного університету (НТБ НУ) "Львівська політехніка" та бібліотеки Українського католицького університету (УКУ).

НТБ Львівської політехніки є однією з найбільших бібліотек закладів вищої освіти України. Як структурний підрозділ університету виконує функції бібліотечно-бібліографічного, науково-інформаційного, навчально-допоміжного та культурно-просвітницького закладу, забезпечує навчальний процес, науково-педагогічну діяльність, науково-дослідну, виховну й культурно-просвітницьку роботу з книгами, іншими носіями інформації, що становлять бібліотечний фонд [15].

У бібліотеці функціонують 11 структурних підрозділів, фонди поділяються на основний книжково-журнальний і резервний. Основний книжково-журнальний фонд НТБ Львівської політехніки налічує 1 млн 800 тис. примірників; резервно-обмінний фонд (7,5 тис. примірників) складається з дублетних примірників малоактуальних видань, що за тематикою не відповідають профілю навчальної та наукової роботи університету та призначені для обміну з іншими бібліотечними установами [8; 15].

На вебсайті бібліотеки репрезентовано широкий спектр електронних послуг і ресурсів, як-от: наукометрія, інформаційний супровід дослідження, тематичний добір літератури, формування публікаційної стратегії науковця, визначення УДК та авторського знаку, електронне доставляння документів; надання доступу до найбільших і найавторитетніших світових баз даних Scopus і Web of Science; електронних книг (майже 39 тис. видань) на платформі ScienceDirect (включно з безстроковим доступом до колекції з 2088 електронних монографій 2019—2020 рр.); повнотекстових електронних ресурсів Research4Life; ресурсів ASTM Compass; колекцій видавництва Oxford University Press; "Календаря визначних дат Львівської політехніки" [14].

Розглядаючи структуру НТБ Львівської політехніки, варто приділити увагу електронному архіву (ЕА) наукових публікацій, що є відкритим репозитарієм і містить опубліковані наукові матеріали від 2000 р. [14]. В архіві зберігаються переважно наукові матеріали працівників університету. Він складається з відкритого наукового архіву, електронного архіву НТБ, кваліфікаційних студентських робіт і матеріалів партнерів університету. Відкритий науковий архів містить лише раніше опубліковані наукові праці зареєстрованих користувачів. У фондах ЕА бібліотеки наявні матеріали, опубліковані працівниками Львівської політехніки. Кваліфікаційні роботи бакалаврів і ма-

гістрів розміщено в окремому фонді архіву, як і матеріали установ-партнерів. Практичну цінність має функція самоархівування [6].

НТБ Львівської політехніки надає у вільне користування електронний каталог (ЕК), що є основою ефективного пошуку літератури та виконання запитів.

Особливістю університетської бібліотеки є віртуальний читальний зал LibraryGO, що надає онлайн-доступ до повнотекстових підручників, посібників, монографій. Ця опція є зручною для ефективного роботи викладачів і студентів у складних умовах сьогодення, адже проєкт передбачає цілодобову підтримку, має зручний і зрозумілий інтерфейс, надає доступ до метаданих книги тощо [7; 14].

На сайті також репрезентовано таку цифрову послугу, як віртуальне навчальне середовище, створене для підтримки процесу дистанційного навчання. Це мережевий сервіс для щоденного користування, що містить усі необхідні елементи теоретичних і практичних знань, контролю та самооцінювання навчальної діяльності, форми організації адаптації, мотивації й творчої спрямованості [16].

На думку В. Шекеневої, НТБ Львівської політехніки активно сприяє виконанню одного з основних завдань цього закладу освіти, — навчити майбутніх фахівців самостійно опанувати нові знання, орієнтуватися в потоці науково-технічної інформації та критично її аналізувати, взаємодіяти з міжнародним науковим середовищем [10].

Отже, комплекс електронних послуг і сервісів НТБ Львівської політехніки дає змогу успішно адаптувати освітній процес відповідно до сучасних викликів цифрового суспільства, а також кризових умов останніх років.

Бібліотека Українського католицького університету — одна з провідних університетських бібліотек держави — є яскравим прикладом інноваційної діяльності. Бібліотека має найбільшу колекцію богословської літератури, унікальною особливістю є фонд стародруків і спеціальних колекцій [7].

Головну місію бібліотека вбачає в забезпеченні освітніх, культурних, інтелектуальних та інформаційних потреб університетської спільноти й відвідувачів. Специфічною унікальною ознакою бібліотеки є розміщення книг згідно з класифікацією Бібліотеки Конгресу США. Ця система дає відвідувачам змогу самостійно знаходити книги в читальних залах. Книгосховища поділяються на загальне й дослідницьке. Важливо, що в постійному доступі перебуває електронний каталог.

Бібліотека УКУ надає вільний доступ користувачам до відкритих міждисциплінарних, професійних чи вузькоспеціалізованих баз книг, архівних документів, матеріалів, оцифрованої періодици, а також фільмів, фотографій, музичних творів тощо [17].

Інституційний репозитарій УКУ (ErUCU) було започатковано у лютому—квітні 2015 р. у межах реалізації проекту Online Education and e-Learning Environment at Ukrainian Catholic University (2014—2016). В електронному архіві накопичуються, зберігаються та систематизуються праці науково-педагогічних, наукових працівників і здобувачів УКУ [17].

На вебсторінці бібліотеки розміщено прикладні інструменти, інструкції, корисні лінки, анонси та постселізи різноманітних заходів з інформаційної грамотності, наукометрії, відкритої науки, що дає змогу забезпечити науково-педагогічний склад й аспірантів корисною інформацією та інструментами для ефективного проведення досліджень.

Бібліотека УКУ пропонує доступ до RapidILL — міжнародного бібліотечного абонементу, що дає змогу отримувати доступ до колекцій понад 500 провідних бібліотек світу [6]. RapidILL є одним з продуктів Clarivate (зокрема, її частини ExLibris), які компанія надала українським інституціям на знак підтримки країни після початку повномасштабного вторгнення РФ [17].

Для користувачів бібліотеки УКУ доступним є ВЕТН-замовлення. Варто зауважити, що від 2012 р. бібліотека підтримує партнерські відносини, а у грудні 2022 р. на правах екстраординарного члена долучилися до спільноти ВЕТН (Bibliothèques Européennes de Théologie, Асоціація європейських богословських бібліотек).

Одним із нових форматів співпраці є обмін електронними копіями фрагментів видань із бібліотек — членів ВЕТН. Поміж партнерів, які надають електронні копії видань, — бібліотечні установи з 16 європейських країн, зокрема Польщі, Франції, Німеччини, Італії, Швеції, Великої Британії та ін. [17].

Бібліотека УКУ також пропонує такі послуги, як електронне доставляння документів, присвоєння індексу УДК, замовлення книг та періодици для навчання й розвитку, кон-

сультації бібліотекарів у пошуку літератури, створення полиці викладача [13].

Важливою функцією бібліотеки УКУ є розвиток електронних ресурсів. Одне з вагомих місць посідає JSTOR — повнотекстова цифрова бібліотека, доступ до якої УКУ частково надає безоплатно. До 2017 р. бібліотека використовувала автоматизовану бібліотечну інформаційну систему MARC-SQL, а нині використовує АБІС Koha. Це дає змогу максимально автоматизувати робочі процеси та підвищити якість обслуговування читачів.

Окрім того, бібліотека УКУ надає можливість дистанційно створювати запити та ознайомлюватися з фондами, 80% яких розміщено у відкритому просторі читальних залів [7].

У роботі із систематизації матеріалів бібліотекарі використовують Online Computer Library Center [13].

Роль наукової чи університетської бібліотеки змінювалася разом зі зміною пріоритетів наукової комунікації, і нині саме академічні бібліотеки є ключовими партнерами для довгострокового майбутнього відкритої науки. Варто наголосити на активній діяльності університетських бібліотек зі створення профілів науковців, розв'язання питань інтелектуальної власності тощо [10]. Проте їх робота потребує систематизації та унормування [12], адже наукова комунікація на сучасному етапі зазнає глибоких структурних змін, спричинених поширенням цифрових технологій і трансформацією традиційних моделей діяльності.

Висновки. Аналізуючи особливості реформування діяльності вітчизняних університетських бібліотек в сучасних умовах, можна зробити висновок, що процеси глобальної цифровізації, численні загрози та виклики, як-от пандемія та воєнний стан, зумовлюють трансформацію функцій цих установ задля якісного супроводу освітнього процесу, підтримання його безперервності, а також сприяють переосмислення їх ролі в науково-суспільному житті. Завдяки використанню новітніх інформаційно-комунікаційних технологій університетські бібліотеки пропонують широкий спектр електронних ресурсів і дистанційних послуг, що вкрай важливо в мінливих умовах сьогодення.

Список бібліографічних посилань

1. Вовк Н. С. Використання бібліотечних сторінок у соціальних мережах з метою морально-інформаційної підтримки читачів у березні—квітні 2022 року. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2022. Вип. 61. С. 94—105.
2. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Стратегії розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України: генезис, концепції, модернізація : монографія / наук. ред. Г. І. Ковальчук ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : Академперіодика, 2014. 362 с.

3. Грабар Н. Г. Соціально-психологічні проблеми спілкування у віртуальній реальності. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2012. № 3—4. С. 82—85. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2012_3-4_13.
4. Інформатизація і модернізація соціокультурної сфери суспільства: взаємодія та розвиток : монографія / О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2013. 208 с.
5. Молчанова С. А. Бібліотека ЗВО як центр формування навичок здорового способу життя студентів. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство*. 2018. Вип. 5. С. 178—184. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nprkpnuiobk_2018_5_34.
6. Найвідоміші бібліотеки Львова. *Національна спілка письменників України*. URL: <https://nspu.com.ua/novini/najvidomishi-biblioteki-lvova/>.
7. Найвідоміші бібліотеки Львова. *Я Львів'янин*. URL: <http://surl.li/wfvsux>.
8. Белоус І. О. Науково-технічна бібліотека Національного університету "Львівська політехніка" : [монографія] / І. О. Белоус, О. В. Шишка, Д. О. Тарасов ; за ред. А. Г. Загороднього ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів : Вид-во Нац. ун-ту "Львів. політехніка", 2009. 195 с.
9. Павлуша Т. Тези доповідей. *Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору* : матеріали міжнар. наук. конф. (Київ, 4—6 жовт. 2016 р.) / [редкол.: В. І. Попик та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада директорів наук. б-к та інформ. центрів акад. наук — членів МААН. Київ : НБУ ім. В. І. Вернадського, 2016. 640 с.
10. Шекенева В. І. Бібліотека закладу вищої освіти — осередок формування культури академічної доброчесності. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені І. Огієнка. Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство*. 2018. № 5. С. 192—196.
11. Шемаєва Г. В. Тенденції розширення взаємозв'язків бібліотеки у системі соціальних комунікацій. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2012. № 2. С. 60—65.
12. Ярошенко Т., Сербін О., Ярошенко О. Відкрита наука: роль університетів та бібліотек у сучасних змінах наукової комунікації. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*. 2022. № 5 (2). С. 277—292. doi: <https://doi.org/10.31866/2617-796X.5.2.2022.270132>.
13. Важливі зміни в бібліотечному світі. *УКУ. Центр ім. митрополита Андрія Шептицького* : вебсайт. URL: <https://center.ucu.edu.ua/biblioteka-novynu/vazhlyvi-zminy-v-bibliotechnomu-sviti/>.
14. Науково-технічна бібліотека Національного університету "Львівська політехніка" : вебсайт. URL: <https://library.lpnu.ua/>; Електронний науковий архів Національного університету "Львівська політехніка". URL: <https://ena.lpnu.ua/>.
15. Науково-технічна бібліотека. *Електронна енциклопедія Львівської політехніки*. URL: http://wiki.lpnu.ua/wiki/Науково_технічна_бібліотека.
16. Національний університет "Львівська політехніка" : вебсайт. URL: <https://lpnu.ua/tsdn/virtualne-navchalne-seredovyshche>.
17. Бібліотека УКУ. *Центр ім. митрополита Андрія Шептицького* : вебсайт. URL: <https://center.ucu.edu.ua/biblioteka/>.

Vira Melnyk,

*PhD of Historical Sciences,
Associate Professor of the Social Communications
and Information Activities, National University "Lviv Polytechnic"*

Orest Nalyvaiko,

*PhD Student of the Department
Social Communications and Information Activities,
National University "Lviv Polytechnic"*

Reforming the activity of university libraries of Ukraine: trends and challenges of the XXI century

The article analyzes the work of scientific university libraries in the conditions of war and pandemic, notes the important and invaluable contribution of libraries to the development of the university's scientific space, which in the future will help create a new accessible and creative space for researchers.

The main attention is paid to the development and transformation of the library space. The orientation of libraries to modern requirements for comfortable use of funds and space is considered. Today's challenges force university libraries to become universal institutions, expand and improve their information functions. As the analysis of several library projects has shown, under current conditions it will only improve and be interpreted.

On the example of the activity of two university libraries of Ukraine, the peculiarities of the introduction of innovations and innovations in the development of library affairs in Ukraine through the prism of social and scientific aspects in the era of war and pandemic are studied.

It is concluded that in critical conditions, electronic resources and remote service gain special importance, which contributes to the support and deepening of scientific communication, because it is academic libraries that are key partners for the long-term future of open science.

Keywords: university library; electronic resources of higher educational institutions libraries; scientometrics; international library subscription; scientific and technical library of the National University "Lviv Polytechnic"; library of the Ukrainian Catholic University

References

1. Vovk N. S. (2022). Vykorystannia biblioteknykh storinok u sotsialnykh merezhakh z metoiu moralno-informatsiinoi pidtrymky chytachiv u berezni—kvitni 2022 roku. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury*, 61, pp. 94—105.
2. Voskoboinikova-Huzieva O. V. (2014). *Stratehii rozvytku bibliotekno-informatsiinoi sfery Ukrainy: henezys, kontseptsii, modernizatsiia* : monohrafiia. Kyiv: Akadempriodyka.
3. Hrabar N. H. (2012) Sotsialno-psykholohichni problemy spilkuвання u virtualnii realnosti. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 3—4, pp. 82—85. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2012_3-4_13.
4. Onyshchenko O. S. [ta in.]. (2013). *Informatyzatsiia i modernizatsiia sotsiokulturnoi sfery suspilstva: vzaiemodii ta rozvytok* : monohrafiia. Kyiv: Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho.
5. Molchanova S. A. (2018). Biblioteka ZVO yak centr formuvannya navichok zdorovogo sposobu zhittya studentiv. *Naukovi praci Kam'yanec-Podil'skogo nacionalnogo universitetu imeni Ivana Ogiyenka. Seriya: Bibliotekoznavstvo. Knigoznavstvo*, 5, pp. 178—184.
6. Najvidomishi biblioteki Lvova. (n. d.). *Nacionalna spilka pismennikov Ukrainy*. Available at: <https://nspu.com.ua/novini/najvidomishi-biblioteki-lvova/>.
7. Najvidomishi biblioteki Lvova. (n. d.). *Ya Lviv'yanin*. Available at: <http://surl.li/wfvsvx>.
8. Bielous I. O. & Shyshka O. V. (2009). *Naukovo-tehnichna biblioteka Natsionalnogo universytetu "Lvivska politehnika"* : monohrafiia. Lviv.
9. Pavlusha T. (2016). Tezi dopovidej. *Biblioteka. Nauka. Komunikaitsiia: formuvannya natsionalnogo informatsiinoho prostoru : materiali mizhnar. nauk. konf. (Kiyiv, 4—6 zhovt. 2016 r.)*. Kyiv: NBU im. V. I. Vernadskoho.
10. Shekeneva V. I. (2018). Biblioteka zakladu vyshchoi osvity — oseredok formuvannya kultury akademichnoi dobrochesnosti. *Naukovi pratsi Kamianets-Podil'skoho natsionalnogo univer-sytetu im. I. Ohienka. Seriya: Bibliotekoznavstvo. Knyhoznavstvo*, 5, pp. 192—196.
11. Shemaieva H. V. (2012). Tendentsii rozshyrennia vzaiemozviazkiv biblioteky usystemi sotsial-nykh komunikatsii. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 2, pp. 60—65.
12. Yaroshenko T., Serbin O. & Yaroshenko O. (2019) Vidkryta nauka: rol universytetiv ta bibliotek u suchasnykh zminakh naukovoi komunikatsii. *Tsyfrova platforma: informatsiini tekhnologii v sotsiokulturnii sferi*, 5 (2), pp. 277—292. doi: <https://doi.org/10.31866/2617-796X.5.2.2022.270132>.
13. Vazhlyvi zmini v biblioteknomu sviti. (n. d.) *UKU. Centr im. mitropolita Andrey Sheptickogo* : veb-sajt. Available at: <https://center.ucu.edu.ua/biblioteka-novyny/vazhlyvi-zminy-v-biblioteknomu-sviti/>.
14. *Naukovo-tehnichna biblioteka Nacionalnogo universitetu "Lvivska politehnika"* : veb-sajt. (n. d.). Available at: <https://library.lpnu.ua/>; *Elektronnij naukovij arhiv Nacionalnogo universitetu "Lvivska politehnika"*. (n. d.). Available at: <https://ena.lpnu.ua/>.
15. Naukovo-tehnichna biblioteka. *Elektronna encyklopediya Lvivskoyi politehniky*. Available at: http://wiki.lpnu.ua/wiki/Naukovo_tehnichna_biblioteka.
16. *Nacionalnij universitet "Lvivska politehnika"* : veb-sajt. (n. d.). Available at: <https://lpnu.ua/tsdn/virtualne-navchalne-seredovyshe>.
17. Biblioteka UKU. *Centr im. mitropolita Andrey Sheptickogo* : veb-sajt. (n. d.). Available at: <https://center.ucu.edu.ua/biblioteka/>.

Надійшла до редакції 9 жовтня 2024 року

УДК 027.7/8.081:004.77](477)(045)

DOI: 10.36273/2076-9555.2024.11(340).34-41

Тетяна Павленко,

наукова співробітниця відділу

науково-освітніх інформаційних ресурсів

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського,

e-mail: tetana1806@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3244-7897>

Упровадження цифрових ресурсів у роботу освітянських бібліотек: виклики та можливості

У статті досліджено аспекти адаптації освітянських бібліотек до умов епохи цифровізації, особливості їх інноваційної діяльності, інтеграції електронних ресурсів у бібліотечне середовище. Заходи з модернізації роботи освітянських бібліотек передбачають упровадження сучасних технологій, урізноманітнення електронних ресурсів, удосконалення пошукових систем, надання онлайн-послуг та інших сервісів, що дають